

Vergaderjaar 2022–2023

36 360 XIII

Jaarverslag en slotwet Ministerie van Economische Zaken en Klimaat 2022

Nr. 7

VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 29 juni 2023

De vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen met de daarop gegeven antwoorden.

De vragen zijn op 24 mei 2023 voorgelegd aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat. Bij brief van 27 juni 2023 zijn ze door de Minister van Economische Zaken en Klimaat beantwoord.

Met de vaststelling van het verslag acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Klink

De adjunct-griffier van de commissie,
Van Dijke

1

Kunt u uitleggen waarom er vertraging was in de pre-notificatiefase voor verplichtingen in het kader van de Important Projects of Common European Interest (IPCEI's) in 2022?

Antwoord

Het tempo van de pre-notificatiefase wordt voornamelijk bepaald door de Europese Commissie. Door de omvang en complexiteit van alle projecten die in de pre-notificatie door de deelnemende lidstaten in de verschillende IPCEI's zijn ingediend duurde dit proces langer dan vooraf door de Europese Commissie en de lidstaten werd verwacht.

2

Waarom zijn aanvragen voor de regeling Versnelde klimaatinvesteringen industrie (VEKI) met name later in het jaar?

Antwoord

Bedrijven dienen vaak in de maand voorafgaand aan de sluiting van de subsidieregeling relatief iets meer aanvragen in. Er is altijd enige onzekerheid wanneer een regeling weer open gaat. Bedrijven kiezen er dan voor de aanvraag in te dienen bij de lopende openstelling. Daarbij speelt mee dat een aanvraag gegevens vraagt van leveranciers, financiers en een besluit van het bedrijf. Dit heeft enige doorlooptijd en de sluiting van de regeling geeft dan enige druk om tijdig de informatie te verzamelen en de aanvraag in te dienen. In 2022 speelde ook mee dat de regeling pas in juni is opengegaan.

3

Kunt u een overzicht geven van de aanvragen per maand voor de VEKI-regeling?

Antwoord

De VEKI-regeling is in 2022 pas in juni open gegaan. Per maand zijn het aantal complete ingediende aanvragen:

Juni (open op 22-6-2022): 4

Juli: 4

Augustus: 5

September: 3

Oktober: 6

November: 4

December: 6

Januari (10 januari 2023, sluiting): 9

Totaal: 41

4

Waarom was er geen tijdige beschikking van een voorgenomen subsidie van 20 miljoen euro voor een bedrijf op Chemelot inzake lachgasreductie?

Antwoord

Het bedrijf heeft na een technische, economische en strategische analyse besloten om de investering uit te stellen. De details zijn bedrijfsvertrouwelijk. Het besluit tot uitstel is in overleg met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) genomen. Doordat het bedrijf de investering heeft uitgesteld en geen subsidieaanvraag heeft ingediend kon er ook geen beschikking worden afgegeven.

5

Kunt u aangeven of er verdere beschikkingen zijn die niet tijdig zijn verstrekt?

Antwoord

In het traject van plan naar beschikking kunnen bedrijven zelf om diverse redenen de investering niet doorzetten of er kan bij de beoordeling reden zijn om de aanvraag niet goed te keuren. Er zijn geen aanvragen bij EZK gedaan in het kader van verduurzaming van de Industrie waarbij de subsidieaanvraag in orde is maar de beschikking niet tijdig is verstrekt. De meeste subsidieaanvragen voor duurzame investeringen worden gedaan via subsidieregelingen van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). De rechtstreekse aanvragen bij EZK gaat slechts om enkele per jaar.

6

Waarom is er minder subsidie toegezegd voor de Tegemoetkoming energieprijzen 2022?

Antwoord

De raming van de verplichtingen voor de tijdelijke overbruggingsregeling tegemoetkoming energieprijzen kleinverbruikers 2022 (CEK22) was gebaseerd op een inschatting vooraf van het aantal kleinverbruikers en bedroeg € 3.154 miljoen. Het aantal kleinverbruikers fluctueert en is lastig om exact te bepalen. Uiteindelijk is de realisatie uitgekomen op € 3.126 miljoen, een verschil van € 28 miljoen ten opzichte van de raming. Dat is een verschil van minder dan 1% ten opzichte van het geraamde bedrag.

7

Kunt u uitleggen waarom er op de garantieregeling aardwarmte 2022 geen garanties zijn afgegeven?

Antwoord

Dit heeft meerdere oorzaken. Ten eerste zijn er in de afgelopen jaren weinig nieuwe geothermieprojecten gerealiseerd. Daarnaast maken niet alle geothermieprojecten gebruik van de garantieregeling. In gebieden, waar de ondergrond goed bekend is, nemen ondernemers bijvoorbeeld het risico op een tegenvallende put. Ook maakte geothermie voorheen relatief weinig kans op een SDE++ beschikking. Door de recente aanpassing van de SDE++, waarmee o.a. de kansen voor geothermie zijn verbeterd, worden naar verwachting meer geothermieprojecten gerealiseerd.

In 2022 is één aanvraag voor de garantieregeling ontvangen. Omdat de regeling uiteindelijk onvoldoende aansloot bij de behoeftes van het project heeft de aanvrager de aanvraag ingetrokken.

8

Waarom heeft u besloten de garantieregeling aardwarmte weer in te stellen?

Antwoord

De garantie regeling loopt sinds 2009. De insteek was het financiële risico voor ondernemingen te verzekeren op basis van geologische parameters. Bij de projecten, die geen gebruik hebben gemaakt van de RNES Aardwarmte, waren o.a. de redenen: ondergrond goed bekend, dus gering risico, of het financiële risico werd op een andere manier afgedekt. Van de garantieregeling wordt pas gebruikt gemaakt als er een positieve SDE++ beschikking is afgegeven. Op basis van het aantal nieuwe SDE++ beschikkingen is het aannemelijk dat het aantal aanvragen voor de garantieregeling (RNES) weer zal groeien.

9

Kunt u aangeven welke lessen u heeft getrokken na de schaarse garanties in 2021?

Antwoord

Op het ogenblik wordt de RNES Aardwarmte geëvalueerd met een doorkijk naar 2030. Marktpartijen hebben recent de waarde van de RNES Aardwarmte voor de geothermiesector aangegeven. Een aantal redenen voor schaarse garanties is dat de premie voor de garantieregeling als hoog ervaren wordt en in gebieden met goed in kaart gebrachte ondergrond er minder noodzaak is om gebruik te maken van de garantieregeling. In gebieden, waar de ondergrond niet goed in kaart is gebracht door een gebrek aan data, is de garantieregeling niet toereikend omdat deze vooraf een 90% zekerheid vraagt over de uitkomst. Daarom worden nu de mogelijkheden verkend of een aanpassing van de garantieregeling wenselijk is, om bijvoorbeeld de ontwikkeling van geothermie in gebieden met een slecht bekende ondergrond te ondersteunen.

10

Kunt u uitleggen waarom er minder subsidieaanvragen zijn ingediend dan bij de Najaarsnota zijn geraamd bij de regeling Hernieuwbare Energietransitie (HER+)?

Antwoord

Er zijn minder subsidieaanvragen ingediend in 2022 dan verwacht, omdat veel van de aanvragen in begin 2023 zijn ingediend. De HER+-regeling heeft afgelopen jaar van 1 april 2022 t/m 31 april 2023 opengestaan voor aanvragen. Een substantieel deel van de aanvragen zijn in de laatste weken van de openstelling ingediend. Daarmee zijn veel van de verwachte verplichtingen verschoven van 2022 naar 2023.

11

Kunt u aangeven waarom de subsidie aan Gasunie voor de aanleg van de waterstofbackbone niet meer in 2022 verstrekt kon worden?

Antwoord

De Kamerbrief over de ontwikkeling van het transportnet voor waterstof heb ik op 29 juni 2022 aan de Tweede Kamer gestuurd. Deze brief stond op de agenda van het Commissiedebat van 8 december 2022. Eind december heeft Gasunie de subsidieaanvraag ingediend en de subsidiebeschikking kon daarom niet meer in 2022 verstrekt worden.

12

Kunt u uitleggen waarom de notificatieprocedure omwille het IPCEI waterstof golf 3 is uitgesteld?

Antwoord

Als gevolg van RePowerEU is in maart 2022 besloten om het IPCEI waterstoftraject te versnellen. Voor de tweede en derde golf van IPCEI zou dat betekenen dat de gehele notificatieprocedure in 2022 afgerond zou worden. Voor golf 2 is dit gelukt: de projecten die zowel nationaal als door de Europese Commissie zijn goedgekeurd, hebben in december 2022 een beschikking ontvangen. Het is voor de Europese Commissie niet mogelijk gebleken om de beoordelingsprocedure voor golf 3 ook in 2022 af te ronden. Op basis van de informatie die nu bij EZK bekend is, zal golf 3 in de tweede helft van 2023 genotificeerd worden.

13

Kunt u uitleggen waarom het niet gelukt is om geraamde subsidies van Opwek van Energie op Rijksvastgoed (OER) te verstrekken?

Antwoord

Voor uitputting van middelen voor het programma Opwek van Energie op Rijksvastgoed (OER) worden meerjarige verplichtingen aangegaan. Zo is er op 16 maart 2023 een opdracht á € 74,576 miljoen verleend aan Rijkswaterstaat voor uitvoering van het programma OER tot en met 2028; het benodigde budget is ook conform de afgesproken planning ter beschikking gesteld aan deze uitvoeringsorganisatie voor financiële dekking van lopende activiteiten. Deze verplichting is aangegaan in het eerste kwartaal van 2023 in plaats van in 2022, omdat er meer tijd nodig is gebleken voor de afstemming over de offerte van Rijkswaterstaat en de administratieve afhandeling van de opdracht.

14

Waarom het gereserveerd budget van 80 miljoen niet is uitbetaald aan Denemarken voor de statistische overdracht?

Antwoord

Het is niet meer gelukt om de betaling administratief te verwerken in 2022, het bedrag zal daarom in 2023 worden betaald aan Denemarken.

15

Waarom zijn er lagere afgegeven subsidiebeschikkingen in 2022 bij de Tegemoetkoming energieprijzen?

Antwoord

De raming van de uitgaven voor de tijdelijke overbruggingsregeling tegemoetkoming energieprijzen kleinverbruikers 2022 (CEK22) was gebaseerd op een inschatting vooraf van het aantal kleinverbruikers en bedroeg € 3.154 miljoen. Het aantal kleinverbruikers fluctueert en is lastig om exact te bepalen. Uiteindelijk is de realisatie uitgekomen op € 3.124 miljoen, een verschil van € 30 miljoen ten opzichte van de raming. Dat is een verschil van minder dan 1% ten opzichte van het geraamde bedrag.

16

Waarom zijn er lagere uitgaven van 30,4 miljoen euro voor de Investeringssubsidie Duurzame energie en Energiebesparing (ISDE)?

Antwoord

Het subsidieplafond van de ISDE is in 2022 twee keer verhoogd. Bij de tweede verhoging is bewust het subsidieplafond verder verhoogd dan volgens de prognose nodig was. Dat is gedaan om te voorkomen dat bij een onverwacht hoge uitputting aanvragen afgewezen zouden worden vanwege budgetuitputting. Omdat het subsidieplafond niet bereikt is, is een deel van het budget in 2022 niet uitgegeven.

17

Kunt u aangeven hoeveel ISDE-subsidies zijn verstrekt op categorie per maatregel?

Antwoord

ISDE 2022 per maatregel in 2022 (x 1 miljoen euro)

Bodemisolatie	3
Dakisolatie	48
Gevelisolatie	18

ISDE 2022 per maatregel in 2022 (x 1 miljoen euro)

HR++ glas	25
HR++ isolerende deuren	1
HR++ kozijnpanelen	0
Spouwmuurisolatie	22
Triple glas	13
Triple isolerende deuren	1
Triple kozijnpanelen	0
Vloerisolatie	19
Zolder-/vliegervloerisolatie	1
Totaal isolatie	150
Aansluiting warmtenet	0,2
Warmtepomp	139
Zonneboiler	19

18**Kunt u aangeven hoe gebruiksvriendelijk het aanvragen van een ISDE-subsidie is?****Antwoord**

Voor het gros van de aanvragers is het aanvraagformulier goed werkbaar. In het meest recente klanttevredenheidsonderzoek van RVO kreeg het aanvraagproces van de ISDE als rapportcijfer een 7,5. Dit onderzoek wordt periodiek uitgevoerd en ook gebruikt om het aanvraagproces verder te verbeteren. Er zijn dit jaar inmiddels twee keer updates doorgevoerd met daarin diverse gebruikersverbeteringen.

Als burgers of bedrijven hulp nodig hebben bij het invullen, kunnen zij contact opnemen met de RVO en dan worden ze persoonlijk geholpen. Op de RVO-pagina over de ISDE wordt verwezen naar die hulp; dit kan via chat, telefoon en e-mail.

RVO investeert ook in het informeren van de (bouw)installatiebedrijven over de ISDE, zodat zij vragen hierover van hun klanten kunnen beantwoorden en de juiste informatie leveren aan de klant, bijvoorbeeld door de desbetreffende meldcode te vermelden op de factuur.

We willen zo veel mogelijk woningeigenaren met deze subsidie stimuleren om hun woning te verduurzamen. Sommige mensen vinden de aanvraagprocedure nog te ingewikkeld (zoals onlangs door Vereniging Eigen Huis gemeld) en daarom kijken we nogmaals naar het vereenvoudigen van het aanvraagproces.

19**Hoe verklaart u de lagere heffing in het kader van het Emission Trade System (ETS)?****Antwoord**

De raming van ETS-ontvangsten is gebaseerd op het verwachte aantal te veilen emissierechten en de verwachte prijs van deze emissierechten. Beide fluctueren op basis van marktontwikkelingen. Omdat de broeikasgasemissies lager dan verwacht waren, was de vraag naar emissierechten lager dan verwacht. Dit heeft geresulteerd in een iets lagere prijs van emissierechten dan geraamd alsook een lager aantal geveilde rechten, omdat meer ongebruikte rechten in de marktstabiliteitsreserve zijn geplaatst.

20**Kunt u aangeven hoeveel de rente bedroeg over de lening van Energie Beheer Nederland (EBN) inzake Bergermeer?**

Antwoord

EBN heeft € 1 miljard opgenomen van de voor deze lening maximaal beschikbaar gestelde € 2,3 miljard. EBN heeft niet de maximale lening gebruikt, met name omdat EBN de gasopslag Bergermeer met minder gas bleek te hoeven vullen dan de 20 TWh waarop de maximale leenfaciliteit was gebaseerd, doordat marktpartijen uiteindelijk zelf meer gas opsloegen.

EBN heeft in 2022 in totaal 12,2 TWh aan gas opgeslagen in Bergermeer. Voor de lening gold een rentepercentage van 1,31%. Dit is een marktconforme rente, die op grond van de Mededeling van de Commissie over de herziening van de methode waarmee de referentie- en disconteringspercentages worden vastgesteld (PbEU 2008/C/14/02) is berekend. De door EBN betaalde rente over de lening bedroeg € 2.656.388,89. Het uitstaande bedrag inclusief rente heeft EBN in 2022 vervroegd afgelost.